

نفت؛ نعمت یا نعمت؟

این کتاب نوشته دکتر سیدیا اسکندرزاده، تلاشی پژوهشی و قابل تأمل برای پاسخ به چر پرسش دیرینه است که ایران ذخایر نفتی برای برخی کشورها موهبتی توسعه‌ساز و برای برخی دیگر، به مانعی برای پیشرفت تبدیل می‌شود. این اثر که سال ۱۴۰۲ توسط نشر اختر منتشر شده، با تحلیل تطبیقی ۱۲ کشور ایران و امارات عربی متحده، فراتر از یک تحلیل اقتصادی صرف رفته و تأثیر درآمدهای حاصل از این منابع را بر برنامه‌های توسعه‌ای در بستر سیاسی و تاریخی بررسی می‌کند. اسکندرزاده در این کتاب ۲۸۰ صفحه‌ای، کار خود را با مرور ادبیات نظری توسعه اقتصادی آغاز می‌کند و سپس در ۴ بخش اصلی، نقش نفت را در برنامه‌های توسعه ایران و امارات از منظر تاریخی و واکاوی می‌کند. این تحلیل از دوره پیش از انقلاب در ایران و سال‌های ابتدایی تشکیل اتحاد امارات آغاز شده و تا سال ۲۰۲۰ ادامه می‌یابد. کتاب مختلف می‌دهد که چگونه درآمدهای نفتی در دوره‌های مختلف، سیاست‌گذاری‌های اقتصادی این کشور را شکل داده و نتایج متفاوتی در پی داشته است. تمرکز بر مقایسه ایران و امارات که هر ۲ از دارندگان بزرگ ذخایر انرژی هستند اما مسیرهای توسعه متفاوتی را پیموده‌اند، به این اثر عمق و جذابیت مضامینی بخشیده است.

این کتاب بخوبی نشان می‌دهد پارایخ به پرسش «حمت یا قنمت» به کیفیت تله‌های مدیریتی، استبدادگرایی، سرمایه‌گذاران و توانایی کشور در تبدیل ثروت طبیعی به سرمایه انسانی و زیرساخت‌های تولیدی دارد. به عبارت دیگر، این کتاب بر این باور است که نفت به خودی خود نعمت است و نه نعمت، بلکه نحوه مدیریت بر این ثروت است که مسئله را تعیین می‌کند. این اثر را به عموم عارفان مدرن، مسئولان اقتصاد و سیاسی ایران و خاورمیانه که برای حفظ ثروت ملی از رابطه خلق ثروت و منابع طبیعی با توسعه کشور، راه هستند توصیه می‌کنیم.

اخبار

جزئیات بسته جدید ارزی بانک مرکزی اعلام شد

سخنگوی بانک مرکزی تصمیمات عملیاتی این بانک و برای مدیریت بازار ارز و ثبات بخشی به آن اعلام کرد. به گفته محمد شیرجیان، این تصمیمات با هماهنگی دستگاه‌های مختلف و در جلسه مهم، شنبه‌شب بانک مرکزی با حضور ارکان مختلف اتخاذ شد و از دیروز جهت مدیریت بازار ارز و ایجاد ثبات بخشی در این بازار در دستور کار اجرا قرار گرفت.

این تصمیمات شامل موارد ذیل است:

۱- بازنگری و بازآرایی نظام بودجه‌بندی و تخصیص و تأمین ارز با اولویت تخصیص و تأمین ارز برای بنگاه‌های اقتصادی ارز‌آور

۲- تلاش برای کاهش فاصله زمانی بین تخصیص و تأمین ارز در مرکز مبادله ایران بویژه تأمین به‌روز ارز برای تخصیص‌های معتبر در تالار دوم این مرکز با اولویت تخصیص ارز برای متقاضیان خرد زیر ۵۰ هزار دلار

۳- گسترش پیش‌فروش ارز برای تمام شرکت‌هایی که به موقع رفع تعهد ارزی انجام داده‌اند.

۴- تقویت تأمین مالی ارزی پروژه‌های از طریق انتشار انواع صکوک ارزی بویژه اوراق مباحه ارزی، صندوق پروژه ارزی، صندوق درآمد ارزی و پیش‌فروش ارز در تالار دوم برای سرمایه‌گذاران

۵- تنظیم اقدامات نظارتی انضباطی بانک مرکزی برای مواجهه با گردش‌های مالی کلان با قصد سوداگری و اخلاخل در بازارهای ارز و طلا

۶- همزمان با تأمین مؤثر ارز در تالار اول، تقویت عمق بازار و تسریع تأمین ارز در بازار توافقی تالار دوم مرکز مبادله ایران در دستور کار بانک مرکزی قرار گرفت.

پرداخت اضافه کار و پاداش کارمندان
مشروط می شود

معاون سرمایه انسانی سازمان اداری و استخدامی با تأکید بر لزوم اجرای پرداخت مبتنی بر عملکرد در دستگاه‌های اجرایی، گفت: اجرای بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و پرداخت مبتنی بر عملکرد، از تکالیف صریح دولت در قانون برنامه هفتم پیشرفت است.

ذبیح‌الله سلمانی با اشاره به مواد قانونی برنامه هفتم اظهار کرد: «ما در قانون برنامه هفتم، ۲ ماده قانونی مهم داریم که دولت مکلف به اجرای آنهاست. یکی ماده ۱۸ قانون برنامه هفتم است که بر بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد تأکید دارد. وقتی بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد اجرا شود، پرداخت مبتنی بر عملکرد نیز معنا پیدا می‌کند».

وی افزود: «هدف اصلی این سیاست، کاهش هزینه‌های عمومی کشور، ارتقای بهره‌وری منابع و افزایش شفافیت در هزینه‌کرد دستگاه‌های اجرایی است. ما باید بدانیم دولت چه خدماتی ارائه می‌دهد و قیمت تمام‌شده هر خدمت چقدر است».

سلمانی گفت: «بر آورد ما نشان می‌دهد دولت و بخش عمومی حدود ۴۶۰۰ خدمت ارائه می‌کنند که برای هر کدام پست سازمانی، شرح وظیفه و مأموریت مشخص تعریف شده است. از زمانی که قیمت‌ها متعادل‌تر شده این خدمات شامل هزینه‌های پرسنلی است. استهلاک ساختمان، انرژی و سایر هزینه‌ها مشخص نشود، نمی‌توان انتظار عدالت و شفافیت در پرداخت‌ها داشت. پرداخت مبتنی بر عملکرد به معنای حذف حقوق و مزایای مندرج در حکم کارگزینی نیست. حقوق و مزایای قانونی کارکنان به قوت خود باقی است اما اضافه کار، پاداش و بخشی از خدمات رفاهی می‌تواند بر اساس عملکرد تعریف شود».

وی با اشاره به چالش‌های ساختاری نیروی انسانی در دولت گفت: «ما با تورم نیروی انسانی و وظایف موازی در برخی دستگاه‌ها مواجه هستیم. ماده ۱۰۵ قانون برنامه هفتم نیز به همین منظور، حذف وظایف غیر ضرور و موازی را تکلیف کرده است. حتی باید به این سوال پاسخ دهیم که آیا اساساً به برخی خدمات نیاز داریم یا خیر».

قیمت بلیت هواپیما در یک ماه اخیر ۲۴ درصد افزایش یافته است

پرواز در لاین گرانفروشی

واسطه‌ها با فروش چارتری، قیمت‌ها را چند برابر می‌کنند. نتیجه، مسافران با بلیت‌هایی مواجهند که در مسیرهای سردرزد از چند میلیون تا ۱۰ میلیون تومان قیمت‌گذاری می‌شوند. این وضعیت نه تنها اعتماد عمومی را از بین برده، بلکه شاهدان ندیده ضعف مدیریت و نبود سیاست‌های عادلانه در بازار حمل‌ونقل هوایی کشور است. اگر اصلاحی در نظام توزیع، نظارت بر قیمت‌گذاری و شفافیت در عملکرد ایرلاین‌ها انجام نشود، روند افزایش قیمت‌ها ادامه خواهد داشت و سفر برای یکایک مردم به یک کالای لوکس و ستیغ‌برانگیز تبدیل می‌شود.

❖ پیامدهای مستقیم افزایش بی‌رویه قیمت بلیت هواپیما یکی از پیامدهای مستقیم افزایش بی‌رویه قیمت بلیت هواپیما، حذف اقشار متوسط و پایین جامعه از خدمات حمل‌ونقل هوایی است. امروز بخش عمده ظرفیت ایرلاین‌ها شرکت‌های فرودگاهی در اختیار گروه محدودی از جامعه

رار گرفته و دسترسی عمومی به سفر هوایی بشدت کاهش یافته است. این وضعیت نشان می دهد حمل و نقل هوایی در ایران به جای آنکه یک خدمت عمومی باشد، به کالایی لوکس برای طبقه مرفه تبدیل شده است.

در حالی که بسیاری از کشورهای پیشرفته تنها ۲ یا ۳

۵۹,۴۰۰,۰۰۰ ریال جریزات و خرید بار و اقسام	۲۵ کیلوگرم بیزینس ۵ باقی‌مانده	۲۱:۱۵ مشهد MHD	۱ ساعت تهران THR	۲۰:۱۵ مهر MEN4150
۶۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال جریزات و خرید بار و اقسام	۲۰ کیلوگرم اکونومیک ۷ باقی‌مانده	۱۵:۱۵ مشهد MHD	۱ ساعت تهران THR	۱۴:۱۵ پارس PRS5458
۶۳,۷۱۱,۰۰۰ ریال جریزات و خرید بار و اقسام	۲۰ کیلوگرم بریسوم اونس ۹ باقی‌مانده	۱۶:۲۰ مشهد MHD	۱ ساعت و ۳۰ دقیقه تهران THR	۱۴:۵۰ رامپون RAI7530
۶۹,۳۰۰,۰۰۰ ریال جریزات و خرید بار و اقسام	۲۵ کیلوگرم بیزینس ۹ باقی‌مانده	۱۱:۵۰ مشهد MHD	۱ ساعت و ۱۰ دقیقه تهران THR	۱۰:۴۰ کاسپین CPN026
۱۰۶,۶۲۱,۰۰۰ ریال جریزات و خرید بار و اقسام	۳۰ کیلوگرم بیزینس ۹ باقی‌مانده	۰۷:۳۵ مشهد MHD	۱ ساعت و ۲۵ دقیقه تهران THR	۰۶:۱۵ ایران ایر نور BN950

بازار لوازم خانگی ایران در سال جاری با کاهش ۶۰ درصدی تقاضا مواجه شد

لوازم خانگی در محاصره فاجاق

فصلی، محصولات بی کیفیت خود را به عنوان کالای برنده عرضه می کنند. این اقدام نه تنها منافع دارندگان را فریب می دهد، بلکه به تضعیف بیشتر جایگاه برندهای ایرانی و افزایش گران‌بایه قاجاقی دامن زدن به رونق، وقتی صنعت کف کالای ایرانی بی کیفیت و گران مواجه می شود، ترجیح می دهد به اخلاقی‌گرایی و قاجاقی غریب‌رسان و قاجاقی مراجعه کند؛ بازاری که هرچند پربهره است اما در نگاه اول دست کم تنوع و قیمت رقابتی بیشتری دارد.

این چرچو می‌تواند منافع نسبی می دهد تولید کنندگان در معرضه کنندگان داخلی نیز در کنار قاجاقچیان و ضعف نظارت دولتی، بخشی از مسؤلیت رکود صنعت بازار خلگی را بر عهده دارند. نتیجه به هم می‌شود، گران‌فروشی به صرف نه دلار و جعل برندهای خارجی، به عنوان حقیقت، اعتماد حاصل کنندگان اگر این از بین برده و آنها را به سمت بازار قاجاق سوق داده‌اند. اگر این دوامه دانه باشد، انتهای تولید ملی بیش از پیش و زمینگیر خواهد شد، بلکه کلاه‌های بازاریابی قاجاقی به یک انتخاب ناگزیر برای تولیدکنندگان تبدیل می شود.

وضعیت قاچاق لوازم خانگی در ایران

قاچاق لوازم خانگی در ایران رفته رفته به دلیل ضعف نظارت و قاچاق لوازم خانگی در البرک به واسطه مسریهای مخفف شناخته شده بزرگ مشکل گرفته است. مزارعی غربی کشور، ویژه کردستان، آذربایجان غربی و کرمانشاه، به دلیل نزدیکی به راه های عراق و ترکیه، یکی از اصلی ترین مبادی ورود کالاهای محسوب می شوند. در این مناطق، جاده های سازمان یافته استفاده از مسیریهای حکومتی و جاده های فرار می، کالاهای مجیم مانند یخچال ها و ماشین لباسشویی را وارد می کنند.

از سوی دیگر، مرزهای جنوبی و بندرهای غیر رسمی در پنج فارس نیز به عنوان مسیر مهم قاچاق شناخته می‌شوند. ورود کالا از طریق لنج‌ها و کشتی‌های کوچک، بویژه در استان‌های هرمزگان و بوشهر، بخش قابل توجهی از قاچاق ابرازام خانگی را شکل داده است. در شرق کشور نیز مرزهای استان‌های بلوچستان و سیستان و بلوچستان به پاکستان، محل ورود بالابالاها کوچک‌تر و قطعات لنج خانگی هستند.

ایجاد گرانی توسط عرضه کنندگان و تولید کنندگان داخلی
کاهش قدرت خرید مردم تنها یک سوی ماجراست. سوی دیگر، رفتار عرضه کنندگان و تولید کنندگان داخلی است که به افزایش نرخ دلار، محصولات خود را با قیمت‌های بسیار گزافه می‌کنند. این سیاست قیمت‌گذاری، در شرایطی که درآمد خانوارها کاهش یافته، عملاً مصرف‌کنندگان را به سمت خرید کالاها قاجاقی سوق می‌دهد. به عبارت دیگر، قیمت کالاهای عرضه‌کنندگان نیز در این چرخه مصرف‌کنندگان، ریزا یا گرانی‌فروشی و پدیده شایسته در قیمت‌گذاری مواد مصرف‌کنندگان را از دست داده‌اند و زمینه را برای رونق قاجاق‌فروشی فراهم کرده‌اند. این رو می‌توان گفت تولیدکنندگان داخلی تحت فشار هزینه‌های انرژی، مشکلات ارزی و تورم، توان واقعی را در دست داده‌اند. عرضه‌کنندگان با قیمت‌گذاری بالا، رهنمودی و بازه‌نمایی برای نرخ ارز، مصرف‌کنندگان را به سمت قاجاق سوق داده‌اند. مصرف‌کنندگان نیز به دلیل کاهش رت خرید، کالاهای بادوام را از سبد مصرفی خود حذف کرده‌اند و به بازار قاجاق آنها روی آورده‌اند. همچنین قاجاقچیان و تولیدکنندگان مولوی با استفاده از خرابی‌های قانونی و ضعف نظارت‌ها، رانندگی و تصادم را به تولیدات خود (مستقیم‌گر دانه‌

[illegible]

گروه اقتصادی: سال جاری صنعت لوازم خانگی در موقعیتی شکننده قرار گرفته است به عنوان کالاهای بادوام عملاً از مصرف ضروری خارج شده و بازارشان با رکودی کم‌سابقه مواجه است. بر اساس آمارهای رسمی انجمن لوازم خانگی ایران، از ابتدای سال جاری تقاضای برای لوازم خانگی حدود ۶۰ درصد کاهش یافته و در برخی گروه‌های کالایی این افت حتی به ۷۵ درصد رسیده است. در بخش تولیدی نیز در نیمه نخست سال کاهش ۲۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته ثبت شد و در پایان این شاخص به منفی ۱۵ درصد رسیده است. تولیدات نیز فرایند تخصصی‌تر برای واردات مواد اولیه، که گاه تا ۹ ماه به طول می‌انجامد، یکی از مهم‌ترین دلایل این وضعیت است. علاوه بر آن، ناترازی انرژی هزینه‌های سنگینی بر دوش تولیدکنندگان گذاشته و شرایط سیاسی و اقتصادی منطقه فضای بازار را وارد دوراهی از احتیاط و رکود کرده است.

تورم بالا طی چند سال متوالی، همراه با تحریم‌های گسترده، قدرت خرید مردم را به شدت کاهش داده است. در چنین شرایطی، کالاهای بادوام مانند لوازم خانگی دیگر در اولویت مصرفی خانوارها قرار ندارد. گزارش‌های مرکز آمار ایران و شاخص مدیران خرید (شاخص) نیز تصویری ضعیف از وضعیت اقتصاد ایران را می‌دهند که بازتاب آن در رکود صنعت لوازم خانگی کاملاً مشهود است.

قاجاق لوازم خانگی نیز از عوامل مهمی است که رکود تولید داخلی را تشدید کرده است. بر اساس داده‌های رسمی، در کمتر از ۱۰ ماه حدود یک میلیارد دلار لوازم خانگی قاچاق یا واردات غیرقانونی وارد کشور شده و حجم بیشتری نیز در صف ترخیص قرار دارد. این سطح از ورود کالا فشار مضاعفی بر بازار ارز تحمیل کرده و تولیدکنندگان داخلی را از چرخه رقابت خارج می‌کند. قانون حمایت از مرزنشینان که امکان واردات با تخفیف مالیاتی مربوط به کالاهای ایجاد کرده که پیش‌تر قاجاق محسوب می‌شدند. می‌روند، تولیدکننده داخلی را در برابر واردات ارزان و بی‌تعهد ارزی بی‌دفاع گذاشته است.